

Rusland

Svungne kurver og mystiske linjer i frit

Oplev Moskvas mangfoldige og unikke art nouveau-huse, før det er for sent.

JENS MALLING (TEKST OG FOTO), MOSKVA

Et trappegelænder der glider ned fra første sal som en kæmpe stor smeltet vaniljeis, skulpturer af snabelfabeldyr indbygget i husfacader og en fristende fe, der holder et afrodisiakum frem mod beskueren. Ikke for ingen ting blev art nouveau-kunstnere og arkitekter ofte forbundet med massiv indtagelse af den hallucinerende drik absint. Og når det gælder fantasifuldhed og ekstraordinære indfald, stod de i Moskva ikke tilbage for deres kolleger i Wien, Bruxelles og Darmstadt.

I Moskva-bydelen Arbats hemmelighedsfulde sidegader, hvor man halvt forventer at støde på Mesteren og Margarita fra Mikhail Bulgakovs roman, ligger resultaterne af deres sprudlende skaberevne: bygninger, som mere er kunstværker og skulpturer, man kan bo inde i, end hvad man normalt forstår ved huse. Men de unikke bygninger fra årene omkring forrige århundredeskifte frister desværre ofte en usikker skæbne i dagens Moskva.

Således kunne et godt tip have været at aflægge den smukke Vojentorg-bygning i Vosdvisjenkagaden et besøg ved et par dages ophold i den russiske hovedstad. Det er for sent nu.

Den blev revet ned i 2003, for at der fra murbrøkkerne kunne rejste sig et mønster af et butikscener, der i dag i øvrigt står halvtomt. Det skete trods massive protester i form af demonstrationer og læserbreve fra moskovitterne, som en udmærket illustration af, hvem der har magten i Rusland anno 2011: dem med pengene. Vojentorg-bygningens skæbne er allerede blevet mange andre lignende huse til del.

Med lidt kendskab til Ruslands historie er det svært ikke at bide mærke i det tragisk-ironiske ved, at det tidligere var kommunisterne, der ødelagde historiske bygninger i form af klostre og kirker, mens det nu om dage er en anden ideologi – markedsøkonomien – og dens repræsentanter i skikkelse af entreprenører og spekulanter, der er destruktionens ophavsmand.

En art nouveau-bygning, de indtil videre har ladet stå, er Rjabusjinskijs villa. Midt i stilretningens glansperiode blev den tegnet af datidens mest berømte arkitekt Fjodor Sjekhtel og er stadig det ypperste eksemplar i byen. Intet materiale var for ekstravagant, ingen ide til formgivning for excentrisk og ingen udgift for høj, da det gjaldt opførelsen af bankier og kunstmæcen Stefan Rjabusjinskijs nye hjem. Allerede udefra imponerer husets cremefarvede facade med de organisk svungne vinduesrammer, farvestrålende mosaikker og forgyldte paneler, ligesom spiralerne i stakittet på forhånd hypnotiserer husets gæster.

Indenfor viser professor i kunsthistorie og førende ekspert i russisk art nouveau Maria Nasjtjokina ekstraordinært Rejser rundt.

Lidt som en ejendomsmægler gestikulerer og skrider hun gennem villaen, men hendes interesse for dens overlegne arkitektoniske finish er tydeligvis ægte. Ifølge hende er de mange forskellige gyldne dørhåndtag, parketgulvets buede mønstre og hver en lampe særligt udtænkt og udformet med netop dette hus for øje. På adressen boede en årrække Sovjetunionens mest berømte digter Maksim Gorkij, og huset er i dag et museum til hans ære. Folkets poet foragtede dog, hvad han sikkert opfattede som dets dekadente og borgerlige udtryk og lavede omfattende ændringer.

»Pejsen rev han ned, ligesom han stillede sine bogreoler op overalt og på den måde skjulte mange af rummenes fine detaljer«, forklarer Maria Nasjtjokina på turen gennem værelserne.

Kommunisterne var i det hele taget ikke særligt begejstrede for art nouveau.

»Stilen havde en kort, men til gengæld intensiv periode i Rusland på lidt mere end ti år. Den stoppede fuldstændig med revolutionen i 1917. Art nouveau var et af ofre for revolutionen«, siger kunsthistorikeren.

Næsten hundrede år efter kommunisternes magtovertagelse har denne stilretning fået nye fjender:

Byggematadorer på kortsigtet profittagt lader indkøbscentre, internationale

Pertsova-huset skiller sig tydeligt ud i gadebillede. Arkitekt Sergej Maljutin havde mange sjove indfald og vide rammer.

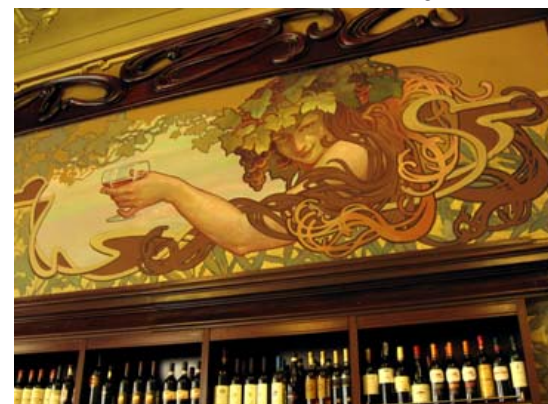
Ruslands førende art nouvea-ekspert Maria Nasjtjokina foran trappegelænderet i Rjabusjinskijs hus.

I Rjabusjinskijs villa er alt inventar formgivet til huset.

Vinduesrammerne i den newzealandske ambassade med karakteristiske art nouveau-sving.

I Jelisejev-supermarkedet lokker en fe kunderne til at købe alkohol.

15%

Sommertilbud med Hurtigruten

Den norske kyst

6, 7 eller 12 dage fra kr. **7.926**
inkl. kahyt og helpension mellem Bergen og Kirkenes.

Bestil og læs mere på dsbrejsebureau.dk/hurtigruten
Pris pr. pers. / specielle regler / begrænset plads

 HURTIGRUTEN

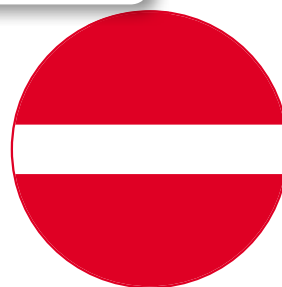
70 13 14 18 dsbrejsebureau.dk

 DSB Rejsebureau
fly · tog · hotel

BORNHOLM

- VELKOMMEN TIL VORES Ø!

STOP for det gode tilbud!

3 nætter i dejlig ferielejlighed på Dueodde.
Totalpris for 2 prs. inkl. færge med bil tur/retur:

2.395,- (Ankomst før 24/6)

Team Bornholm • 5695 8566 • info@teambornholm.dk

Færgeren

www.teambornholm.dk

Rejs med Politiken

politiken.dk/plus